

Ανδρουτσοπούλου, Α. (1995). Εμείς και τα προβλήματά μας. Εμείς και οι άλλοι: Το ασχημόπαπο στη λίμνη. *Συνεργασία*, 23, 53-54.

Εμείς και οι άλλοι:

Το ασχημόπαπο στη λίμνη

Ήταν μια φορά κι έναν καιρό ένα μικρό πουλί που οι πάπιες της λίμνης το φώναζαν ασχημόπαπο. Πείστηκε κι αυτό για την ασκήμια του κι όποτε έβλεπε την όψη του να καθρεφτίζεται στα νερά, έκλεινε από ντροπή τα μάτια...

Θα το έχετε ίσως ακούσει τούτο το παραμύθι για το μικρό ασχημόπαπο. Θα θυμάστε πόσο δυστυχισμένο ένιωθε γιατί το φτέρωμά του ήταν γκριζωπό, ο λαιμός του μακρουλός κι οι κινήσεις του άχαρες. Πόσο θα ήθελε να μοιάζει με τις άλλες πάπιες! Καθόλου δεν του άρεσε να το φωνάζουν «ασχημόπαπο».

Ας φανταστούμε μαζί πως η τάξη μας ή η γειτονιά μας είναι μια λίμνη και πως τα παιδιά εκεί - μαζί κι εμείς - είμαστε οι πάπιες! Σε κάθε τέτοια λίμνη κάποιο (παιδί) θεωρείται από τα άλλα παπιά (παιδιά) «ασχημόπαπο». Μπορεί να το κοροϊδεύουν ή να το αποφεύγουν στην παρέα για λόγους πολύ άδικους. Επειδή, για παράδειγμα, είναι πολύ παχουλό ή πολύ αδύνατο, πολύ ψηλό ή πολύ κοντά, πολύ καλός μαθητής ή πολύ κακός. Κι άλλοτε επειδή η οικογένειά του διαφέρει από των άλλων παιδιών (π.χ. ζει με τον παππού και τη γιαγιά) ή επειδή οι γονείς του έχουν κάποιο πρόβλημα κ.λπ. Με άλλα λόγια «ασχημόπαπα» θεωρούνται όσα παιδιά διαφέρουν σε κάτι αρκετά από την πλειοψηφία.

Το πιο δυσάρεστο είναι όταν τα παιδιά αποφεύγουν κάποια άλλα επειδή έχουν διαφορετικό χρώμα (π.χ. είναι μαύρα) ή εθνικότητα ή επειδή έχουν κάποιο πρόβλημα υγείας. Τούτη την άδικη και παράλογη συμπεριφορά τα παιδιά τη μαθαίνουν δυστυχώς από κάποιους ενήλικους, που αν και μεγαλύτεροι στην ηλικία δεν είναι απαραίτητα και σοφότεροι. Για παράδειγμα, κάποιοι ενήλικοι μπορεί να μας εμποδίσουν όταν είμαστε μικροί να παίξουμε με παιδιά άλλης φυλής ή να κάνουμε παρέα με ένα παιδί που κινείται σε αναπηρικό καροτσάκι. Έτσι, μεγαλώνοντας μαθαίνουμε κι εμείς να αποφεύγουμε τούτα τα παιδιά μόνο και μόνο επειδή διαφέρουν από μας. Τους συμπεριφερόμαστε σαν ασχημόπαπα» και δεν βλέπουμε πως κρύβουν μέσα τους ένα πανέμορφο κύκλο.

Ας θυμηθούμε στο σημείο αυτό τη συνέχεια του παραμυθιού:

Με τον καιρό, το ασχημόπαπο μεγάλωσε και κοιτάζοντας μια μέρα την όψη του στο καθρέφτισμα του νερού, ανακάλυψε έκπληκτο πως έμοιαζε με κείνους

τους άσπρους περήφανους κύκνους που προσπερνούσαν κορδωμένοι και βιαστικοί. Είχε κι εκείνο φτέρωμα λευκό, λαιμό λυγρό και κινιόταν με χάρη...

Ως τώρα μιλήσαμε για τα παιδιά εκείνα που διαφέρουν σε κάτι πολύ από τα άλλα και είπαμε πως πολλές φορές η διαφορετικότητά τους παρεξηγείται, όπως συνέβη με το ασχημόπαπο. Συμβαίνει όμως και κάτι άλλο. Όλοι μας έχουμε την ανάγκη να μας αγαπούν και να μας αποδέχονται και όλοι μας κρύβουμε ένα φόβο μήπως κάποια στιγμή θεωρηθούμε κι εμείς το «ασχημόπαπο» της παρέας. Για να μην αισθανθούμε λοιπόν απομονωμένοι και για να είμαστε αποδεκτοί κι αγαπητοί, προσπαθούμε συνήθως να διαφέρουμε όσο γίνεται λιγότερο από τα άλλα παιδιά και να μοιάζουμε όσο γίνεται περισσότερο στους πιο δημοφιλείς της παρέας ή της τάξης. Προσπαθούμε να φοράμε παρόμοια ρούχα, να μιλάμε με παρόμοιο τρόπο, να παίρνουμε παρόμοιους βαθμούς και να έχουνε παρόμοιες προτιμήσεις και χόμπι. Φτάνουμε να κρύψουμε καμιά φορά το ότι πήραμε πολύ κακό ή και πολύ καλό βαθμό σε ένα μάθημα, ή να πούμε ψέματα πως μας αρέσει να παίζουμε μπάλα. ενώ στην πραγματικότητα το παιχνίδι αυτό το αντιπαθούμε. Μπορεί ακόμα και να κοροϊδέσουμε το «ασχημόπαπο» της τάξης, παρόλο που το συμπαθούμε πολύ, μόνο και μόνο επειδή του φέρονται άσχημα οι άλλοι. Όταν μιμούμαστε πάντα τους άλλους μοιάζει σαν να μην πιστεύουμε στη δική μας αξία. Κι αν εμείς δεν πιστεύουμε στην αξία μας, τότε πώς μπορούμε να έχουμε την απαίτηση να πιστεύουν σε αυτήν οι άλλοι;

Η αλήθεια είναι πως δεν υπάρχει ούτε ένας άνθρωπος που να μην διαφέρει από τους άλλους σε πολλά πράγματα, από το βάρος ή τα χαρακτηριστικά του προσώπου, μέχρι το χαρακτήρα και τη συμπεριφορά. Μοιάζει με θαύμα, αν το σκεφτεί κανείς, το ότι δεν υπάρχουν άνθρωποι πανομοιότυποι, δηλαδή ολόιδιοι. Ακόμα και τα δίδυμα εκείνα παιδιά, που εύκολα κανείς τα μπερδεύει, κι αυτά ακόμα έχουν χαρακτηριστικά στην εμφάνισή του που διαφέρουν. Εκείνο που συχνά είναι εντελώς διαφορετικό στα δίδυμα είναι η προσωπικότητά τους.

Αξίζει να θυμόμαστε πως η διαφορετικότητα είναι που κάνει καθένα από εμάς τους ανθρώπους τόσο μοναδικούς και που δίνει σε καθένα από μας τη δική του ξεχωριστή αξία. Γι' αυτό και είναι κρίμα να προσπαθούμε να «πνίξουμε» τη διαφορετικότητά μας αντί να τη φυλάμε σαν ένα πολύτιμο δώρο.